

T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI

Sayı : B.18.0.HUK.0.744/ 4489
Konu : 7/8596 Sayılı Soru Önergesi

28/12/2012

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA
(Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı)

İlgi : 02/07/2012 tarih ve A.01.0.KKB.0.10.00.00/120.07(7/8596)-74762 sayılı yazınız.

İstanbul Milletvekili Sayın Umut ORAN'ın yazılı olarak cevaplanması isteğiyle Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen BAĞIŞ'a yöneltilen 7/8596 sayılı Yazılı Soru Önergesi ile ilgili cevap metni ilişikte sunulmuştur.

Bilgilerinize arz ederim.

Egemen BAĞIŞ
Avrupa Birliği Bakanı

EKİ : 3 (üç) sayfa

**T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI**

İstanbul Milletvekili Sayın Umut ORAN'ın Avrupa Birliği Bakanı ve Başmüzakereci Sayın Egemen BAĞIŞ'a yönelttiği 7/8596 sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevap metni:

Tüm dünyada Ceza Yasaları, insan haklarıyla ve temel hak ve özgürlüklerle doğrudan ilişkili olan yasalardır. Ceza hukuku alanında AB üye ülkelerinde yeknesak bir uygulama olmadığı gibi ceza siyasetinin belirlenmesinde devletlerin egemenlik yetkisinin olduğu bilinen bir husustur. Ancak, insan hakları ile temel hak ve özgürlükler açısından Avrupa Birliği üye ülkeleri ceza siyasetlerini belirlerken temel olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi, AB Temel Haklar Şartı, Avrupa Birliği Adalet Divanı ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları ve Avrupa Konseyi'nin tavsiye kararlarını göz önünde bulundurarak bir değerler çerçevesi ortaya koymaktadırlar.

7/8596 sayılı yazılı soru önergesinde gündeme getirilen şahıs hakkındaki dava esasen Bakanlığımın görev alanına girmemektedir. Söz konusu davaya ilişkin olarak, Anayasamızın başlangıç hükmü ve "Egemenlik" yetkisinin kullanımını düzenleyen 6. maddesi ile mahkemelerin bağımsızlığını düzenleyen temel Anayasa kuralları gereği yargısal faaliyette bulunan mahkemelerin bu faaliyetlerine müdahale edilmesi hatta tavsiye ve telkinde bulunulması dahi mümkün değildir. Ayrıca, yargılama sürecinin kendi mecrasında bahse konu görülmekte olan davada sanık tarafından mahkemece verilen ara kararların ve nihai kararın kanun yolu denetimine götürülmesi mümkün olup, 23.09.2012 tarihinden itibaren Anayasa Mahkemesine söz konusu haklarının ihlal edildiği iddiasıyla başvurabilmesi ve iddia konusu olan mağduriyetlerini giderebilmesi mümkündür.

Ancak, soru önergesinde ifade edilen konulardan AB'ye katılım süreci boyutu çerçevesinde siyasi kriterler ve Yargı ve Temel Haklar Faslı kapsamında gerçekleştirilen ilgili reform çalışmalarından başlıca örnekler aşağıda sunulmaktadır:

Ülkemizin demokratik standartlara kavuşması için süregelen reform çalışmaları sadece yasal düzenlemelerin gerçekleştirilmesiyle sınırlı değildir. Reformların tam ve etkili bir şekilde hayata geçirilmesi aynı derecede önem arz etmektedir. Reformların ülke genelinde tam ve etkili olarak hayata geçirilmesi arzu edilmekle birlikte, bunun kısa bir zaman diliminde sağlanmasının güçlüğü ortadadır. Bu itibarla, reformları eksiksiz olarak uygulamaya yansıtmak amacıyla reform izleme mekanizmaları oluşturulmuş, birçok idari düzenleme yapılmış ve başta kolluk kuvvetleri ve yargı mensupları olmak üzere kamu görevlilerine yönelik insan hakları eğitimi artırılmıştır.

Yargının profesyonelliği ve yeterliğini sağlamak amacıyla, 31.08.2003 tarih ve 4954 sayılı Türkiye Adalet Akademisi Kanunu'yla, adli, idari ve askeri yargı hakim, savcılar ve noterler ile adalet hizmetlerine yardımcı personelin ve talep halinde avukatların, meslek öncesi ve meslek içi eğitimi ve gelişmesi için kurslar açmak; belli alanlarda uzmanlık programları, seminer, sempozyum, konferans ve benzeri etkinlikler düzenlemek; sertifika ile değerlendirilecek eğitim ve öğretim programlarını uygulamak; hukuk ve adalet alanında ilgili kurum, kuruluş ve kurumların hazırlayacakları eğitim planlarının ve araştırma projelerinin yapılmasına ve yürütülmesine yardımcı olmak üzere Türkiye Adalet

**T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI**

Akademisi kurulmuştur. Ayrıca, Resmi Gazetede 08/10/2004 tarihinde yayımlanan 25607 sayılı “Türkiye Adalet Akademisi Meslek İçi Eğitim Yönetmeliği”nin 5. maddesi ile eğitimin hedefleri arasında insan haklarına ve hukuka uygun, adil ve hızlı bir yargılama yapabilme becerisini geliştirmek yer almakta ve aynı yönetmeliğin 11. maddesi ile bahse konu eğitimde uygulamada sıklıkla karşılaşılan ve duraksamalara neden olan hukuk ve ceza yargılaması usul hükümlerine, Avrupa Birliği müktesebatının iç hukuka yansıtılmasında karşılaşılan sorunlara ve insan haklarına öncelik verileceği açıkça hükme bağlanmıştır. Aynı şekilde, 01/06/2004 tarih ve 25479 sayılı “Adli Yargı Hâkim ve Savcı Adayları ile İdari Yargı Hâkim Adaylarının Meslek Öncesi Eğitimlerinin Yaptırılmasının Esas ve Usullerine İlişkin Yönetmelik”te de benzer hükümler ihdas edilmiş olup bu doğrultuda Akademi tarafından eğitimler icra edilmeye devam edilmektedir.

Ayrıca, Hakimler ve Savcılar Yüksek Kurulu ve diğer ilgili yargı kurumları hizmet içi eğitim ve diğer kurum içi düzenlemelerle hâkim ve savcılara düzenli olarak eğitim vermektedir. Öte yandan, Türkiye –AB Mali İşbirliği kapsamında reform çabalarına destek olmak amacıyla finansmanı Avrupa Komisyonu tarafından sağlanan, başta Adalet Bakanlığı olmak üzere yargı kurumlarının faydalanıcısı olduğu birçok AB destekli proje yürütülmüştür. Örneğin, Adalet Bakanlığı’nın faydalanıcısı olduğu “İnsan Hakları Konusunda Hâkimlerin Eğitimi Projesi” kapsamında 225 hâkim ve savcı insan hakları konusunda eğitici olarak eğitim almış, 2004 yılında ise eğitici hâkim ve cumhuriyet savcıları tarafından 9000 hâkim ve cumhuriyet savcısına Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları çerçevesinde insan hakları eğitimi verilmiştir. Bu projeyi takip eden birçok projeye hâkim ve savcılarımızın AİHS çerçevesinde eğitimlerine devam edilmektedir. Uygulaması devam eden “Adalet Akademisinin Kurumsal Kapasitesinin Güçlendirilmesi Projesi” ile Adalet Akademisinin, en üst seviyede profesyonelliğe ulaşılması suretiyle tüm yargıyı kapsayacak şekilde güçlü ve bağımsız bir eğitim sağlayıcısı haline gelmesi amaçlanmaktadır.

Ayrıca, uygulamasına başlanmış olan “Türk Ceza Adalet Sisteminin Güçlendirilmiş Etkinliği Projesi” ile yapılacak eğitim faaliyetleri kapsamında; 250 hâkim ve savcıya eğitim verilmesi, hâkimlerin kovuşturma kapasitelerinin artırılması, savcılarının soruşturma kapasitelerinin artırılması, Türkiye Adalet Akademisinin müfredatının Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesine uygun olarak yeniden ele alınması, yargılama sürelerinin kısaltılması, Türkiye Ceza Adalet Sisteminin Avrupa Birliği standartlarına uyumlu olarak geliştirilmesi, Türk Ceza Adalet Sistemi alanında insan hakları standartlarının uygulanmasının geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Kamuoyunda “3.Yargı Paketi” olarak bilinen 5 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunan, “Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun” ile getirilen düzenlemelerin özellikle yargının etkililiği ve verimliliğine yönelik olarak Anayasamızın ve AİHS’nin kabul ettiği kişi özgürlüğü ve güvenliği hakkı ve makul sürede yargılanma hakkını geliştirme ve devletin bu konudaki yükümlülüğünü yerine getirmesi amacına matuf olduğu değerlendirilmektedir.

Söz konusu kanun kapsamında, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 250. , 251. ve 252.

**T.C.
AVRUPA BİRLİĞİ BAKANLIĞI**

maddeleri uyarınca kurulan özel yetkili ağır ceza mahkemeleri ile özel yetkili savcılarının yetki ve görevleri kaldırılmış olup, bu mahkemelerin kapsamına giren suçların “Bölge Ağır Ceza Mahkemeleri”nde görülmesi hususu düzenlenmiştir. Kişi özgürlüğü ve güvenliğinin teminat altına alınması ve adil yargılanmayı temin için yürütülen soruşturmalarda şüpheliler hakkında koruma tedbirlerine (tutuklama, arama- el koyma, teknik takip, tutukluluğa itiraz vs.) karar vermek amacıyla kamuoyunda “özgürlük hâkimi” olarak adlandırılan hâkimlerin görevlendirileceği hükme bağlanmıştır. Ayrıca adli kontrol uygulamasının kapsamı genişletilerek, süre şartı aranmaksızın hâkimin takdiri çerçevesinde adli kontrol müessesesi, gerçek anlamda bir tutuklama alternatifine dönüştürülmüştür.

Aynı kanun kapsamında ifade ve basın özgürlüğünün genişletilmesine yönelik olarak, Terörle Mücadele Kanunu’nun 6. maddesinde bulunan ve AİHM tarafından sansür olarak değerlendirilen süreli yayınların durdurulmasına yönelik hükmün kaldırılması ve düşünce açıklama yöntemleriyle işlendiği iddia edilen üst sınırı beş yıl olan ve adli para cezasını gerektiren suçların soruşturma ve kovuşturmalarının ertelenmesi hususları düzenlenmiştir. Bahse konu düzenlemelerin kamuoyunda ve AB belgelerinde de dile getirilen eleştiri ve tavsiyeleri karşılamaya yönelik özgürlükçü ve demokratik nitelikte düzenlemeler olduğu değerlendirilmektedir.

Yargı ve Temel Haklar Faslı kapsamında yargıya ilişkin reform adımlarını ihtiva eden Yargı Reformu Stratejisi 2009 yılında kabul edilmiştir. Söz konusu Strateji taslak aşamasındayken, Avrupa Komisyonu ile de paylaşılmıştır. 2009 yılından bu yana yargı alanında yapılan yasama çalışmaları Strateji temelinde ilerlemiştir. Söz konusu Strateji’de başta yargı bağımsızlığı olmak üzere yargının etkinliğinin artırılmasına yönelik birçok hedef gerçekleşmiş bulunmakta ve Strateji Belgesi’nin yaklaşık %70’den fazlası hayata geçmiş durumdadır. Adalet Bakanlığınca şeffaf ve katılımcı bir anlayışla Strateji’yi güncelleme çalışmaları devam etmektedir.

Sonuç itibariyle, Hükümetimiz, AB müktesebatına uyum amacıyla mevzuatın geliştirilmesi ve uygulamada ortaya çıkan sorunların ortadan kaldırılması hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir.